

תרגיל בית 12 בתורת החבורות 88-218 סמסטר א' תשפ"ב

שאלה 1 (חימום). מצאו את הסדרים של כל תת-חבורות סילו של S_5 . מי מהן אבליות?

שאלה 2 (חימום). מצאו את כל החבורות האבליות מסדר 12 עד כדי איזומורפיזם.

שאלה 3. יהי p ראשוני.

א. (חימום) תהי $P \leq S_p$ תת-חבורת p -סילו. הוכיחו כי P אבליה.

ב. תהי $P \leq S_{p^2}$ תת-חבורת p -סילו. הוכיחו שיש לה תת-חבורה אבליה $H \leq P$ שהיא מסדר p^p .

ג. (קשה) עבור תת-החבורה H מהסעיף הקודם, הוכיחו שכל תמורה $\sigma \in S_{p^2}$ שאינה שייכת ל- H לא מתחלפת עם כל איברי H . בפרט, תת-החבורה $P \leq S_{p^2}$ לא אבליה.

שאלה 4. יהיו $p \leq q$ ראשוניים (לאו דווקא שונים).

א. הוכיחו שכל חבורה מסדר pq^n עבור $n \in \mathbb{N}$ אינה פשוטה.

ב. הוכיחו שגם חבורות מסדר 56 או 63 הן לא פשוטות. זה שונה מהסעיף הקודם.

ג. (רשות מאוד קשה!) תהי חבורה G מסדר $p^a q^b$ עבור $a, b \in \mathbb{N}$. הוכיחו כי G אינה פשוטה לכמה שיותר זוגות אפשריים (a, b) שאתם מצליחים, שלא טיפלנו בהם עד כה בכיתה או בתרגיל.

רמז: התשובה היא לכל a, b . הוכחה לכך דורשת בדרך כלל כמה קורסים.

שאלה 5. תהי G חבורה סופית, ונניח כי מספר ראשוני p מחלק את $|G|$. הוכיחו שקיים $z \in G$ מסדר p כך ש- $C_G(z)$ מכיל תת-חבורת p -סילו של G . רמז: לתת-חבורת p -סילו יש מרכז.

שאלה 6. תהי חבורה G מסדר $p^t m$, כאשר p ראשוני, $m > 1$ טבעי שזר ל- p ו- $t \in \mathbb{N}$.

א. נניח ש- $|G|$ לא מחלק את $m!$ (ניתן להסתפק בכך ש- $|G|$ לא מחלק את $(n_p)!$). הוכיחו כי G לא פשוטה. רמז: העידון של משפט קיילי.

ב. הוכיחו שחבורות מסדרים 36, 150 או 160 אינן פשוטות.

שאלה 7. נתונות שש חבורות מסדר 54. זהו ונמקו אילו חבורות איזומורפיות זו לזו:

$$U_7 \times \mathbb{Z}_9, \quad \mathbb{Z}_{27} \times \mathbb{Z}_2, \quad \mathbb{Z}_3 \times \mathbb{Z}_3 \times U_{18}, \quad \mathbb{Z}_{18} \times \mathbb{Z}_3, \quad \mathbb{Z}_3 \times \mathbb{Z}_2 \times \mathbb{Z}_9, \quad \mathbb{Z}_{54}$$

נסו למצוא איזומורפיזמים מפורשים בין חלק מהחבורות.

שאלה 8

א. מצאו כמה חבורות אבליות יש מסדר $6!$, עד כדי איזומורפיזם.

ב. לכמה מהחבורות האבליות מסדר $6!$ יש תת-חבורה 3-סילו ציקלית?

שאלות רשות

את שאלות הרשות אין חובה לפתור, אבל אם פתרתם אותן, בבקשה צרפו את הפתרון שלהן.

שאלה 9. תהי G חבורה מסדר n . הוכיחו כי השיכון $G \rightarrow S_n$ ממשפט קיילי אינו שיכון לתוך A_n אם ורק אם תת-חבורה 2-סילו של G היא ציקלית לא טריוויאלית. רמז: העזרו בשאלה מתרגיל בית קודם.

שאלה 10. הוכיחו שאם לשתי חבורות אבליות סופיות יש את אותו מספר איברים מכל סדר, אז הן איזומורפיות.

רמז: למעשה צריך להראות שמספר האיברים מכל סדר קובע באופן יחיד חבורה אבלית סופית. התבוננו בצורה הקנונית של חבורה אבלית, או העזרו בתת-חבורות סילו שלה.

בהצלחה!